

le vsled njegove politike toliko izdala za vojne namene. V javnosti je grof Rechberg ostal v spominu le še kot nasprotnik kneza Bismarcka.

Regulacija učiteljskih plač na Štajarskem. — Dežodbor je že formuliral svoje predloge, kako se naj regulirajo plače. Povsem pravični sestav po personalnih razredih se perhoreseira in hoče se obdržati sestav krajevnih razredov s sedanjimi postavki 600, 700 in 800 gld. (Gradee 900 gld.) Za poboljšek se predlaga a) 100 gld. aktivitetne doklade (ki se pa ne všteta v pokojnino) za definitivno nameščeno učiteljsko osebje; b) starostne doklade te vrste so v tem smislu zvišati z onim dnevom, ko dobi zakon veljavo c) jednorazredničarjem se pripozna opravn. doklada 50 gld. voditeljem večrazrednic pa za vsak daljni razred 25 gld. več, toda skupno oprav. doklada ne sme presegati 200 gld. Ravnatelj meščanskih šol dobi 250 gld. funkcijske doklade. Starostne in funkcijske doklade se všteta v pokojnino, aktivitetna doklada pa ne d) Definitivno nameščenim učiteljem na meščanskih šolah se pripozna za 200 gld. višja plača, kakor ljudskim učiteljem v istem kraju. e) Učne osebe, ki so dosegle sicer že spričevalo učne usposobljenosti, a nimajo definitivnega mesta, dobo kot prov. učitelji (ice 600 gld. oni, ki nimajo le spričevalo zrelosti), pa kot prov. učitelji (ice) 420 gld. nagrade. Pomožni učitelji brez vsakega spričevala(!) dobo 360 gld nagrade. f) Mesta podučiteljev(ice) se opustè.

Kriza v Španiji postaja z vsakim dnem bolj akutna, čim dalje se vleče razprava o špansko-ameriški mirovni pogodbi. Kriza v Sagastovem ministerstvu sicer še ni nastopila, toda gotovo ne bo trajalo dolgo, da se popolnoma omajo stolci sedanjega kabineta. Pri volitvi komisije, ki bo razpravljala o filipinskih predlogih, je sicer zmagala vlada v toliko, da so bili v štirih izmed sedmih oddelkov izvoljeni njej prijazni in naklonjeni senatorski člani, toda v plemenu senata in zbornice nima zagotovljene večine. Toda tudi v slučaju, ako bi Sagasta v parlamentu prodril z neznatno večino, bi s tem ne bilo dokazano, da vživa zaupanje prebivalstva. Dokaz zato so tisoči brzojavk, ktere je iz raznih delov dežele prejel opozicijski govornik v senatu grof Almenas. Velika večina prebivalstva v Španiji je prepričana, da vlada ni pravilno postopala, in da so vojskovodje zelo mnogo zakrivili v kvar Španije. Najsi bodo trditve grofa Almenasa tudi pretirane, gotovo je, da se je storila tedaj velika napaka, ko se je izročilo sovražniku mesto Santagio, posebno pa, ko so kapitulirale vse vshodnokubanske garnizije, ki nasprotnika niti videle niso.

Obrtnija.

Preskrbljenje delavcev.

(Spisal J. S.)

V naših postavodajočih zborih vidili smo v zadnjem času dogodke, katerih si pred kacimi 10 leti zunaj delavcev, ki so se za svoje pravo borili, nikdo niti domisljeval ni. Stvar je sicer naravna. Za časa liberalnega sistema se za delavca nihče ni brigal. Podlago mančesterskega liberalizma je ta, prepuščati slehernega svoji usodi; vsaj ima prostost, če zna in more, postati tudi milijonar in potem je privilegiran po svojih delavnicah in tovarnah zatirati in stiskati revnega delavca, kakor se je popreje njemu godilo. Zato se pa tudi ves čas, kar je gospodoval liberalni kapitalizem, ni najmanjše stvari zgodilo,

kar bi služilo v gmotni prid, bodisi malega obrtnika ali pa delavca.

Preobrat vladnega sistema in rastoče socijalno gibanje mej delavci, katero je šestokrat že prekoračilo postavne meje, dalo je našim državnikom povod, poprijeti se tega važnega vprašanja.

Glavne pritožbe delavcev obstoje v tem, da si pri najboljši volji ni v stanu prihraniti kaj, za take čase, kedar delati ne more. V obče je ta trditev popolnoma resnična. Našim obrtnikom ni treba gledati na to, da so pri enem ali drugem častne izjeme v tej zadevi, pogled mej svet, posebno pa v industrijalne kraje, kjer vlada in gospodari velik kapital, pokaže nam takoj, da plača delavcev v takih krajih ne znaša niti toliko, da bi jim bilo moč živeti. Od tam prihaja socijalizem — se širi in poprime tudi delavcev, kateri so v boljših okoliščinah. Toda koliko je teh? Če so tudi zaslužki v kaki živahnejši dobi večji, kako hitro to mine. Nikakor pa ne zadostujejo, da se delavec prihrani, da je v bolezni in starosti preskrbljen.

Enako se godi v velikej večini tudi današnjim malim obrtnikom in vsacemu, kedor je žrtva kapitalu. Toda o tem govorili bomo drugikrat.

Razločiti hočemo le, kaj je državo pripravilo k temu, da izpolnuje Lassalejev princip, po kojim ima država dolžnost skrbeti za one, ki vsled današnjega družinskega reda nimajo moči, sebe in svoje varovati proti lakoti in bedi.

Z osnovanjem bolnišnih in invalidnih blagajnic storili so sicer delavci že marsikaj sami v svoj prid. A v obče to ne zadostuje. Poprimejo se takih blagajnic večinoma le postarani in slabotnejši ljudje, a mladi delavci, ki nimajo še stalnega bivališča ter tudi ne toliko bojazni da zbolijo, odtegujejo se tem prostovoljnim društvom, in so tako uzrok, da delavske bolnišne blagajne ne morejo storiti za svoje bolnike toliko, da bi jih preskrbele. Kajti podpora od 2—4 gld. na teden gotovo ne more zadostovati bolniku, še manj pa, če ima družino. Egoizem mlajših delavcev ima torej vsekako pri tej stvari precej krivde. Kar pa zadene invalidni oddelek teh blagajnic je napredek v tej stroki skoraj nemogoč, in torej večinoma že oproščen. Za preskrbljenje delavcev, ki se ponesrečijo ali pa oslabijo, da za delo več zmožni niso, ne morejo taka društva nič storiti. Tukaj je treba vseh, in to ne le delavcev, marveč tudi gospodarjev.

Z določbo § 121 nove obrtne postave, po kateri se zadrugam naloži dolžnost osnovati bolnišne blagajne, ter zaveže mojstre za slehernega svojih delavcev vplačevati gotov donesek v blagajno, storila je država prvi korak na tem polju. Geslo kapitalizma, da je podvzetnik vse skrbi svojega delavca prost v istem trenutku, ko ne more več delati, je odvrženo, ž njim pa tudi preje tako čislani Schulze Delischtev princip. Pomagaj si sam, pomagal ti bo Bog! In sedaj predložila je v državnem zboru vlada načrt postave, po katerem bodo tovarniški podvzetniki zavezani, da osnujejo mej sabo zavarovalnice proti ponesrečenju delavcev v tovarnah. To je drugi ko-

rak, in do slednjega, namreč do državne podpore ni več principjelnega zadržka. Na Nemškem je Bismarck uže davno državno podporo za te namene v poštev vzel, in svoje načrte gotovo tudi izpeljal, čeravno so se temu vpirali liberalci.

Za nas obrtnike in za naše delavce najvažnejši predmet je v tej zadevi zadružna bolnišna blagajnica. Skušali bomo v naslednjem opisati stališče obrtnikov kakor tudi delavcev nasproti tej novosti, in ne dvomimo, da bota oba dva dela polagoma izprevidila, da ne v nasprotstvu, marveč v sporazumljenju obstoji napredek in korist obrtnikov, kakor tudi delavcev.

Da si stališče glede zadružnih blagajnic lažje raztolmačimo, oglejmo si dotična postavna določila še jedenkrat.

Po § 121 ob p. je vsaka zadruga obvezana za podporo bolnih svojih pridruženikov (pomočnikov) vstanoviti si blagajno, ali pa more k že obstoječim starim blagajnam pristopiti. Pravila teh slednjih morajo se pa v glavnih potezah strinjati z postavnimi določili v zadružnih blagajnicah.

Pri strokah, ki sedaj nobene podporne blagajnice nimajo, osnovati jo bode treba brez ugovora. Vplačevanje določeno je po postavi za pomočnike največ (maximum) do treh krajcarjev od prisluženega goldinarja, mojster pa bode imel za vsacega svojih pomočnikov vplačevati polovico onega doneska, kojega se odmeri pomočniku.

S tem naloženo je tedaj obrtnikom nekako plačevanje, katerega do zdaj niso imeli, in od kojega sami ne bodo imeli nobene druge koristi, nego, da jim odpade sedaj že naložena dolžnost, plačevati bolnišnične stroške za 14 dni, in pa zavest, da pomočnik v slučaju bolezni ne bode zapuščen.

Kar zadene vplačevanja delavcev, odobrujemo brez-pogojno dobrohotno silo, in gotovo je, da se bode tudi pomočnik, ko sprevidi nje koristi, prav rad podvrgel ome-njenemu vplačevanju. Vsaj je z nami vred prisiljen spo-šтовati in ravnati se po postavah, katere mu večkrat prav nič ne koristijo. Zakaj bi torej rad ne spolnjeval postave, katera je le njemu v korist? Da se delavci po velikih mestih protivijo vpeljavi teh blagajnic, je sicer resnično, a vzroki tacemu čudovitemu postopanju leže drugje, mi smo jih v neki notici ob svojem času že ome-nili. Nas to mnogo ne briga, ker v obče vendar še nimamo enacih razmer, kakeršne so mej delavci na Dunaju; kjer leži v interesu anarhističnih vodjev delavske stranke, da ostanejo delavci v bedi in ž njo v nezadovoljnosti.

Kis iz medu.

Najcenejši zdelek iz medu je kis ali jesih. Iz čistega medu kis delati se ne izplača, ker navadno več

stane, kakor kis iz drugih rečij. Za kis pa tudi čistega medu ni treba rabiti, ker ima čebelar tvarine dovolj, ki mu sicer nič ne bi vrgla, za kis je pa dobra. Pri izkuhovanju voščin dobimo mnogo vode, ki nam ni za drugo rabo, kakor za kis. Iz voščin namreč medu nikoli tako čisto ne iztisnemo, da bi vsaj sredi kep, v sredi trope, vsaj v starejšem satovju ne ostalo nekoliko medu. Kadar se pa kepe, trope razdrobe, in v loncu vrô, takrat se pa že loči med od voščin, kar nam kaže sladka voda, in za jesih je kmalu zadosti. Kdor pa hoče imeti še boljšega kisa, pridene naj kilogram slabjšega medu. Medena voda se potem postavi k ognju, da zavre, potem pa se pene tako dolgo pobirajo z nje, dokler se jih kaj dela. Kolikor slajša je voda, toliko hujši bo kis, kdor si pa hoče prihraniti medu, pusti naj le vodo vreti nekoliko dlje ter naj tekočino kuha malo delj časa; dosegel bo enak namen, le nekoliko manj tvarine bo dobil. Da kis ne bo dišal po medu in vosku, očisti naj se in precedi, kakor je bilo zgoraj rečeno. Da kis vre, treba je toplote, drož in zraka. Kolikor topleje je, kolikor boljše so drože, kolikor bolj se tekočina dotika zraka, tako hitreje se skisa.

Kisa torej ni treba zabijati v sodu, ampak sod mora ostati odprt. Še bolje pa je, če se tekočina dene kisat v kako posodo, ki ima širje površje, n. pr. lonec ali kar si bodi, ki naj se le toliko s kako ruto zakrije, da se preveč ne nasmeti. V kakih 14 dneh je kis gotov, pri večji toplini pa še prej. Da se vrenje pospeši, pridene naj se nekoliko kisa ali klobuka. Kdor nima drugega, namoči naj nekoliko opečene skorje v kisu ter naj doda tekočini. Po prvem vrenju naj se pobere nesnaga, če je je kaj nastopilo na površje, potem naj se še kakih 14 dnij pusti v tej posodi, dokler se ne naredi klobuk, kateri naj se slednjič odzame, kis precedi ter v sodčke ali steklenice dene in zamaši.

Kdor pa hoče imeti kis iz čistega medu, dela naj tako-le: Zmesi naj del medu s petnajstimi deli vode, pristavi naj tekočino k ognju ter kuha, kakor je bilo gori rečeno. Za kis je prav dobra ta-le zmes: Vzame se nekoliko belega popra, opečene kruhove skorje ali tudi praženega ječmena. Vse to stolče se skup, umesi v dobrem vinskem kisu v testo in posuši. To posušeno testo se mora zopet zmleti, kadar se hoče rabiti, ter vreči v skuhano tekočino. Zadostuje pa tudi samo testo ali drože, kakeršne se rabijo za kruh, vendar pa tak kis ni tako stanovit. Stanovitnejši bo, če se mu prilije 5% spirita. Kdor hoče pri kisu imeti okus vinskega jesiha, vrže naj v tekočino, kadar ne žene več pen, v primeri na deset litrov malo peščico drobno zrezanih rozin ali cveb in za malo žličico stolčenega vinskega kamna (birse).

Če je komu ljubše, zaveže lahko peti del funta cveb ali rozin z vinskim kamnom vred v platneno vrečico, in jo obesi v sod s kisom. Sod se mora vedno zalivati s kisom, da je poln, zato je treba prihraniti nekoliko steklenic vkuhe. Če človek nima drugega pri rokah, sme sod zaliti tudi s toplo vodo.

vinci. Značilna za novo klerikalno vlado je pač splošna mržnja liberalcev, ki so dosedaj samooblastno gospodarili in privredli deželo v položaj, iz katerega se ne tako kmalu rešila. — Z ministersko krizo pa še ni rešena splošna kriza. Vlada uvidi, da s sedanjim parlamentom ni mogoče delati, in zato bo morda že danes razpustila parlament in razpisala splošne volitve za mesec april. Ravno tako treba nadomestiti razne prefekte in druge uradnike z novimi možmi, ker so dosedanji brezpogojno trobili v vladni liberalni rog. Do zopetne otvoritve državnega zbora, ki se snide v prvih dneh meseca maja, bo kraljica sama odobrila mirovno pogodbo, katero predloži vlada šele potem v naknadno odobrenje.

Obrtnija.

Preskrbljenje delavcev.

(Spisal J. S.)

(Konec.)

Kar pa obrtnike zadeva, nam je znano, da nekateri iz mej njih niso pri volji za delavce česa plačevati. Nekoliko jih je pa, ki računajo, da jim ne bode mogoče z ozirom na druge ogromne stroške in slabe zaslužke plačevati še ta novi davek za svoje pomočnike. Tem pa hočemo dokazati, da ti doneski nikakor ne bodo tako ogromni, in da je naša dolžnost storiti vsaj nekoliko, da zboljšamo stanje svojih pomočnikov.

Ker je maximum 3% od gld. za pomočnika in 1½% od mojstra za naše razmere previsok, prevdarimo vsoto, katero bi imeli vplačevati, ko bi zadruga sklenila, da ima pomočnik vplačati le 2 kr. od prisluženega gld. na teden. V tem slučaju odpade torej na mojstra donesek po jeden krajcar za vsak goldinar. Računajmo: Mojster, ki ima 5 delavcev s srednjim zaslužkom na teden vsak po 7 gld., plača pomočnik 14 kr., vsi skupaj 70 kr.; torej za vse 35 kr. na teden more mojster plačati polovico, kakor plačajo pomočniki. Na leto znašal bi ta donesek za pomočnika 7 gld. 28 kr., od vseh pa 36 gld. 40 kr. Za mojstra znaša za vsacega pomočnika na leto 3 gld. 64 kr., za vse skupaj pa 18 gld. 20 kr. Iz sedanjega poslovanja enasih blagajnic pa vidimo, da donesek 10 kr. na teden zadostuje, da se bolnikom izplača podpora od 3—4 gld. na teden, in pri vsem tem se nabira polagoma še precenjšni fond. Tako je imela tukaj obstoječa bolnišna blagajna za krojače (ustanovljena leta 1878 po tukajšnjem krojaškem mojstru g. M. Kuncu) pri kaci 40 udih že l. 1884. okoli 700 gld. premoženja. Tudi enaka, nekoliko pozneje osnovana, bolnišna blagajna za čevljarje preko 500 gld. Uprava teh blagajn, če se vplačuje na teden po 10 kr. redno in od vseh delavcev, more izplačevati bolnikom podpore do 4 gld. na teden, posebno pa zato, ker bode več mladih pomočnikov vplačalo kakor do zdaj.

Postava določuje, da se ima bolnikom izplačevati vsaj polovico prejšnjega zaslužka, in to vsaj skozi 13 tednov.

Ker vsota 4 gld. gotovo doseže polovico tedenskega zaslužka, in pa z manjšo podporo bolniku ni dosti pomagano, napraviti bi bilo torej najložje račun na podlagi 4 gld. za tedensko podporo.

Zadostovalo bi pa v ta namen, da plača ta pomočnik na teden 6 kr., mojster pa 3 kr., skupaj 9 kr. Pri 5 pomočnikih znašal bi ta donesek za mojstra na teden 15 kr., na leto 9 gld. 80 kr. Mojster, ki ima le jednega delavca, plačal bi za celo leto le 1 gld. 56 kr.

Ta donesek po našem mnenju nikakor ni previsok, a zadostoval bi gotovo. Če jemljemo ozir na to, da je mogoče blagajnicam še kake druge dohodke, n. pr. čiste dohodke kakih veselice, darove imovitih mojstrov itd., utegnil bi se s časom ta donesek celo zmanjšati, ali pa podpora zvišati. Pozornost naših čitateljev obrnemo pri tej priliki še na jedno važno stran.

Nekako napačni separatizem sili razne obrti, ki bi imele vsled majhnega števila mojstrov in delavcev skupaj spadati — narazen. Vsakdo pa bode sprevidel, da zadruge, ki bi imele 3 do 5 udov (mojstrov) in kakih 5—10 pridruženec (pomočnikov) nikakor ne morejo vzdržati bolnišne blagajne, kajti le jeden slučaj daljše bolezni kacega pomočnika vniči precej ves fond. Zatorej treba obrtnike že iz tega važnega ozira opozarjati, da bodo zadruga čim večje in številnejše, toliko lažje in ceneje spolnjevale naložene jim dolžnosti.

Sedaj bode torej zadruga imela 9 odbornikov, bode 6 pomočnikov in 3 mojstri. Prvih šest voli pomočniški zbor, a slednje tri zadružni zbor. V enakem razmerji izvoljen bode tudi nadzorovalni odbor.

Razun tega pristoji mojstrom (§ 121. g.) pravica na polovico vseh glasov, koje imajo pomočniki (udje blagajne) pri občini zborih, ki imajo sklepati: 1. O odobrenju letnega računa, 2. o sklepanju in preuredbi pravil, 3. o vzetju posojil in 4. o razdruženju, ko bi zadruga nehala. Če torej celo stvar objektivno pregledamo, smemo sklepati, da so vsi ugovori in bojazni, ki se delajo od obeh strani, le prazen strah.

Čudna pa taka bojazen ni. Vsaj so skoraj doslej izdane knjižice o obrtni postavi ta določila tako zavijala in smešila, da tisti, kdor jih je bral, ni več vedel prčem je.

Najbolj razširjena knjižica je: „Die neue Gewerbeordnung nach den Beschlüssen des Abgeordnetenhauses von Dr. Sg. Goldberger.“ Pisatelj tej knjigi (seveda liberalni žid) postavo tako smeši, da se le čudimo, da se taka neobjektivna izdaja postave mej svet pusti. Mej drugim piše na strani 68. v § 118. glede bolnišnih blagajnic, potem ko pravi, da se morajo sedaj že obstoječe blagajne po novejši postavi upravit, — z mastnimi črkami: Ausser in diesem Falle (der Umänderung nämlich) müssen die bestehenden Krankenkassen aufgelöst werden.“ In vendar se v celej obrtni postavi ne nahaja misli na to, da bi se sedaj, obstoječe na podlagi društvene postave osnovane

blagajne morale, razrušiti. Je-li po takem čuda, da se o tej zadevi sliši toliko nepotrebnega mrmranja in jeze.

Pri nas izven imenovanih strokovnih bolnišnih blagajn drugih po delavcih ustanovljenih ni. Osnovanje taci tedaj ne bode delalo ovire. Če bi kakej zadrugi preje navedeni račun bil še previsok, (n. pr. na deželi) naredi si lahko na enaki način nekoliko nižjega. N. pr. pomočnik plača 4 kr., mojster pa 2 kr. na teden. To bode zadostovalo za podporo do 2 gld. na teden. Postava nam v tej zadevi prepušča prosto roko, ker 3% od gld. to je maximum (največ), kar se sme vplačevati.

Postavna določba, vplačevati od vsacega prislužnega goldinarja ter izplačevati polovico zaslužka zadnjega tedna pred boleznijo, je vsaj pri naših razmerah neizpeljiva, ker so delavci večinoma od kosa plačani in prislužki nejednaki. Če torej stvar uredimo na način, kojega smo omenili, gotovo ne bode nobenih zadržkov, kajti smoter postavi je, bolnega delavca preskrbeti, a način preskrbljenja vrediti si moremo, kakor je lažje in enakomirneje.

Naj pri tej priliki spregovorimo še par besedij gledé omenjenih blagajn krojačev in čevljarjev. Kolikor čujemo niso udje taistih do sedaj pri volji te blagajne preustrojiti v zadružne, ker bi s tem izgubili, kakor menijo, samoupravo. Temu mnenju nasproti opozarjamo jih le na to, da jim samouprava še vedno ostane, kajti v odboru imajo dve tretjini glasov. Pri občnem zboru seveda ne morejo brez volje zadruge sklepovati o navedenih točkah, a to bodo gotovo pripoznali, da mojstrom, ki plačujejo polovico vseh dohodkov, ne da bi imeli kak materijalen dobiček za to, po vsej pravici pripada polovico glasov, kadar bi šlo za preuredbo pravil, ali pa za sklepanje o premoženju in za razpust društva. Kedor tega ne pripozna, blesti le za slepo strast!

V sedanje blagajne pa mojstri po postavi niso vezani vplačevati. Če se tedaj ti društvi prostovoljno ne preustrojiti v zadružni, kar je obrtnikom iz lastnih vzrokov gotovo brez pomena, a po našem prepričanju za pomočnike koristneje, potem bodo mogle ti dve zadrugi napraviti svojo blagajno, ker sti navezani plačevati bolnišnične stroške. Ti prostovoljni društvi pa zamorete kot privatni tudi za naprej delovati, kakor do zdaj, k razrušenju siliti jih ne more nihče, in tega gotovo tudi mi nočemo. Udje teh blagajn (pa le samo ti) imajo v tem slučaju prosto roko. Če je nezaupanje do svojih mojstrov seglo že tako daleč, da jim ne zaupajo v odboru niti tretjine glasov, potem je seveda pametneji, da ostanejo pametneji, da ostanejo zase, in s tem ustrezajo onim osebam, kojih geslo je:

„Z glavo skozi zid.“

Kmetijstvo.

Uničevanje plevla z umetnimi gnojili.

Da se poviša surovi in čisti dohodek na polju, mora se v prvi vrsti uničevati plevel. To je po vsem naravno, kajti, vsak misleč kmetovalec si bode mislil; prvič jemlje plevel zemlji ravno tako redilne snovi, kakor vsaka druga rastlina, drugič pa plevel zaduši, ako ga je mnogo, na njivi druge še rastoče rastline. Plevel odtegne kulturnim rastlinam prostor, in s tem tudi važen pogoj rasti, namreč zrak in svetlobo. Tak, pač pogosto nahajajoči se in zato tem škodljivejši plevel je n. pr. grenkuljica. V „Landbote“ piše Küster, kralj ekonomski svetovalec na Falkenbergu, okr. Lukava, o uspešnem uničevanju tega plevla naslednje.

V prvem stoletju svojega gospodarjenja tukaj sem moral mnogo prestati v onih letih, v katerih je grenkuljica vidno prospevala. Začetkom petdesetih let je prišla doba, s katero so se vpeljala trgovino koncentrovana gnojila. Kakor hitro sem se prepričal, kakšen skoro nepričakovano ugoden uspeh imajo umetna gnojila na moja od narave precej revna tla, porabljal sem jih v primeroma precej veliki množini. Čez malo let sem prišel tako daleč, da sem na svojem posestvu smel z nepričakovanim uspehom saditi tudi sadje, katero stavi večje zahteve do zemlje, kakor oljke, potem pšenica in ječmen.

Z isto dobo je zginila tudi nadloga, katero je prej povzročala grenkuljica, zato pa tudi trdim, da je ravno strokovnjaška in umna poraba umetnega gnoja ono sredstvo, s katerim se da olajšati omenjena nadloga.

To je lahko raztolmačiti. Na bolje obdelanih tleh se razvije kulturna rastlina prej in hitreje izpodrine plevel, kateri je zrastel z njo, da slednji ne več more delati. Kako resnična je ta trditev izvedenega gospodarja, skusi lahko vsak na svojem polju. Marsikateri je že prepričan o blagoslovu umetnega gnoja, in jaz bi z ozirom na letošnjo nadlogo po grenkuljici še opomnil. Grenkuljica je osobito škodljiva jarini — ječmenu in ovsu — volčjemu bobu in ajdi. Na njivah z repo in podzemljicami (krompirjem) obsejanih, moremo grenkuljico uničiti z motiko, v ozimini pa sploh ne raste, ker je proti mrazu zelo občutljiva, in jo na pomlad, ako kali tu pa tam kaka rastlina, zaduši rež in pšenica. Vsa drugačna pa so v mnogih krajih z ječmenom in ovsom obsejana polja. Tu grenkuljica dostikrat raste in cvete tako bujno, da bi človek od daleč mislil, da ima pred seboj cvetočo ogrščino polje, oves je pa tako slab in rumeno zelen kakor grenkuljica sama; ako se približamo, pokaže se nam z jarino obsejano polje.

Osobito vidimo to povsod tam, kjer se oves še vedno seje kot zadnji sad, kjer se torej oves seje s polno zavestjo po različnih vrstah žita in drugega zrnja, kateremu je bilo morda tudi slabo gnojeno, da izmolze še